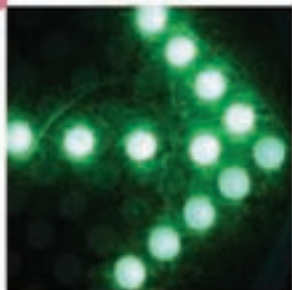

31. ožujka 2017. broj 113

**KU
ZI
S!**

LIST ZA MLADEŽ

5

TEMA:

IZLAZ – GRANIČNI PRIJELAZ

7

TEMA:

EMOCIONALNA PISMENOST MLADIH

11

PREDSTAVLJAMO:

VEDRAN HORVACKI, MLADI PJESNIK

17

PRIČA:

KULTURNO LJETO U SOMBORU

2

FOTO MJESECA

PRELO MLADEŽI

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Maja Štetaković,

Ivan Čavrgov, Nevena Balažević,

Donna Diana Prčić, Antonija Dević

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Antonija Dević, Vedran Jegić

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

DAH PROLJEĆA

Stiglo je. Još jedno, novo proljeće. Po mnogima najljepše godišnje doba. Ne znam za Vas, ali za mene je. Kraj je duge zime, kraj hladnoće koja nas je doslovno okupirala dugim nizom ledenih dana. Uz proljeće stiže nam sunce. I nadam se dugi niz toplih dana.

Dah proljeća je dah novoga života kojim se priroda budi iz dugog zimskog sna. Uskoro će sva drveća posve zazelenjeti, početak će ponovno rasti nova, mlada trava i sve će biti u prekrasnom proljetnom koloritu.

Svi se raduju dolasku zelenog godišnjeg doba, ali školarci i studenti nekako manje. Iako će uživati u svemu navedenom. Razlog odavno poznat. Proljeće donosi školski kvartal i prve ozbiljnije ocjene, ali i početak serije ispitnih rokova za studentsku populaciju. Bilo da su u pitanju stariji ili mlađi studenti. Situacija je jednaka za sve kojima za vratom diše nagomilano gradivo i ispitna materija.

E, tu se sad treba izboriti s proljećem i primamljivim zovom probuđene prirode. Vani je super, sve svijetlo, a mi unutar mračnih učiona, amfiteatara, knjižnica...

Nije lako, ali mora se. I tako svakoga novoga proljeća u školskoj karijeri svakoga od nas.

Osim učenja i provjera znanja, proljeće donosi i još nešto, što je jednako važno svim mladima: mogućnost povremenih poslova koji se s prestankom zime počinju množiti, a lijepo vrijeme otvara brojne mogućnosti za toliko željenu studentsku zaradu. Jer treba se sakupiti neki dinar ili kuna, ili možda euro ili dolar ukoliko se netko odluči za ponudu »work and travel«.

Proljeće donosi mnogo svježeg kisika u zraku, a kisik poboljšava rad mozga, što je svakom učeniku i studentu iznimno važno. Sve nabrojano zna opteretiti mlade glave i često zna doći do ozbiljnih nedoumica glede valjanih odluka spram proljetnih prioriteta.

Znam, stariji će reći kako su učenje i škola uvijek na prvom mjestu. Osobito ako je u pitanju osnovna i srednja škola. No, na fakso je to malo drugačije. Osobito kada su u pitanju one završne godine. Tu već ima prostora za određene manipulacije i pomjeranje prioriteta, kada najčešće učenje izgubi bitku u odnosu na mogućnost da se zaradi nešto novca. Zar ne?

Ali to je ljepota mladosti. Ona može sve i ona je u stanju nadvisiti sve. Uvijek je tako bilo i bit će.

Donna Diana Prčić

A ŠTO NAKON SREDNJE ŠKOLE?

Učenici koji se opredjeljuju za školovanje u gimnazijama često na početku gimnazijskog školovanja nemaju jasnu predstavu o tome što će studirati, te daju sebi priliku za još četiri godine učenja i razmišljanja o budućnosti. Oni koji upisuju srednje stručne škole, upisuju je prema trenutačnim interesiranjima, ali ih mnogi od njih kasnije promijene.

U kratkom iskustvu rada sa srednjoškolcima imala sam prigodu mnogo čuti i učiti o njihovim interesiranjima. S obzirom na to da se radi o trogodišnjim i četverogodišnjim stručnim profilima, tj. učenicima završnih razreda, nameće se pitanje: »što ćeš poslije srednje škole?«. Ovo je tema o kojoj razgovaraju međusobno, a često i s nastavnicima. Svjesna činjenica da učenici svakoga dana u rasporedu imaju sedam sati, a često ih iz tog obimnog rasporeda interesira tek jedan ili dva predmeta, željela sam čuti što je ono što ih doista zanima. Iskustva su razna, ali zabrinjava jedna činjenica, a to je nedostatak interesiranja, ali i perspektive. Nećemo govoriti o točnim brojkama, ali opći dojam je kako nedostaje entuzijazma za upis fakulteta. Primjerice, nakon četverogodišnje srednje stručne škole u oblasti elektronike. Tek petina učenika jednog odjela zainteresirana je za nastavak školovanja. Čest komentar uz izbor fakulteta jest »upisat ću nešto, da imam neki papir, a tko zna što ću raditi.«

Nejasna predstava

Dob od 18-19 godina još uvijek nije odrasla dob i nosi sa sobom školske brige, ali i lijepe i bezbrižne trenutke. U toj dobi srednjoškolci bi trebali biti puni ideja o budućnosti i radovati se svemu onome što ih čeka u nastavku školovanja ili drugim planovima. U praksi, ideje i planovi nisu tako sjajni. Osjetna je doza zabrinutosti, ali i malodušnosti spram budućnosti, što ne bi trebalo biti uobičajeno za tu dob. Suočeni s nesigurnom egzistencijom u svojim obiteljima, u svojoj okolini, mnogi kroz šalu i s primjetnim pribijavanjem odmahuju rukom na pitanja o planovima za budućnost. Neki od njih imaju tek nejasnu predstavu o tome kako će se »negdje, valjda, uposeliti«.

Nesigurne perspektive

Na pitanja što bi osobno željeli raditi uglavnom gledaju kao na neumjesno pitanje u prilikama u kojima žive. Maturanti su svjesni nesigurnosti koja ih očekuje nakon završetka srednjoškolskog školovanja i upravo u tome može se tražiti uzrok nezainteresiranosti i nedostatka perspektive.

Oni koji se školuju u trogodišnjem obrazovnom profilu također su davali različite odgovore. Neki od njih nemaju nikakvu ideju o tome što bi voljeli raditi, iako su se školovali za određeno zanimanje, prošli kroz prakse... Ne tako mali broj učenika smatra kako je njihova budućnost u inozemstvu, a nekolicinu njih već ondje čekaju članovi obitelji, prijatelji...

Pozitivni primjeri

Ipak, ima među učenicima završnih razreda, bilo trogodišnjeg, bilo četverogodišnjeg profila i primjera koji daju nadu; onih koji su već počeli raditi u obiteljskom poslu, onih koji uče nove vještine online, razvijaju svoja interesiranja i izvan škole, te sportaša koji se nadaju sportskoj stipendiji ili profesionalnom angažmanu i rade na tome. Voljeli bismo i kada bi ih bilo više.

Razumljivo je kako se nekada, uz školske obveze, završetak srednje škole čini daleko, a razmišljanja o budućnosti odgađaju za kasnije. Ovo je dob kada druženje i izlasci također zauzimaju visoko mjesto među prioritetima, a pitanja o planovima za budućnost doživljavaju se kao nepotrebno zamaranja. Kako budućnost nije daleka kao što se doima, trebalo bi pružiti učenicima šansu za upoznavanje s raznim poslovima, posebice onima za koje se predviđa velika potražnja, mogućnostima prekvalificiranja itd. Bilo bi korisno kada bi se mogli okušati u više stručnih praksi kako bi stekli jasniju sliku o tome što koji posao podrazumijeva i mogu li se osobno pronaći u tome.

Kakav savjet dati mladima pred kojima su razni izbori? Upisati fakultet ili pokušati pronaći uposlenje? Ostati ili otići? Kako ne bismo utonuli u besperspektivnost, ohrabrujmo ih neka uče, razvijaju svoja interesiranja, te stječu nove korisne vještine.

Klara Dulić

Sve više mladih svoju budućnost vidi u inozemstvu

IZLAZ – GRANIČNI PRIJELAZ

Što sanjaju mladi? Čemu se nadaju? Ovo pitanje se postavlja na mnogim društvenim mrežama, portalima, u televizijskim emisijama, a odgovor je poražavajući: mladi žele otići! Cilj mogih je da napuste svoju zemlju i odu tamo gdje se »bolje živi«. Neki imaju jasan cilj kamo otići i što raditi, ali mnogi to nemaju. Idu samo da bi otišli jer, kako kažu, nemaju što izgubiti.

Australija, Kanada, Njemačka, SAD najprivlačnije su destinacije za mlade i obrazovane ljude koji su izgubili nadu da će ikada naći dobar posao u Srbiji, piše *O radio*. Njihovi sugovornici bili su uglavnom mladi ljudi sa završenim fakultetom, ali bez nade o zaposlenju.

»Na kraju se sve svelo na to da imam 24 godine i diplomu u rukama, a nemam posao i obitelj«, kazala je jedna sugovornica.

Zašto mladi odlaze?

Najveći razlog odlaska mladih iz Srbije je ekonomske prirode. U jednom istraživanju o masovnom odlasku došlo se do podataka da je 90.000 mladih, uzrasta od 21 do 24 godine nezaposleno. Takve informacije nikoga nisu ostavile ravnodušnim. Nezaposlenost i loši uvjeti rada tjeraju mlade da krenu trbuhom za kruhom. Mladi koji još uvijek čekaju na zaposlenje u Srbiji više nisu optimistični.

Najnoviji statistički podaci pokazuju kako je svaka druga mlada osoba na Balkanu uzrasta od 18 do 24 godine nezaposlena, objavile su *Nezavisne novine*. Oni su došli do podataka da je stopa nezaposlenosti među mladima u Bosni i Hercegovini najviša, 57,9 posto. Ništa bolja situacija nije ni u ostalim zemljama regije. Tu su Makedonija sa stopom nezaposlenosti 53 posto, zatim Crna Gora sa stopom 45,3 posto, Hrvatska 43,1 posto, Srbija sa stopom 43 posto. Prema podacima, Njemačka ima najnižu stopu nezaposlenosti i to 7,8 posto.

Iskustva iz SAD-a

Vlado Štetaković (29) živi već sedam godina u SAD-u.

»Odluku da odem u Ameriku nisam donio lako. To je značilo da odlazim od obitelji, prijatelja i grada u

kom sam odrastao. Međutim, kada znate da za vas nema posla ovdje i da morate stvoriti nešto više u životu, ta ideja vam se čini kao jedino rješenje. Prvo sam otišao na brod, jer je za mlade ljude to i posao i zabava i putovanje. Upoznao sam mnoge divne ljude i to je za mene jako lijepo iskustvo. Naučio sam mnogo toga. Onda su prošle godine i shvatio sam da taj posao više nije za mene. Sada sam u Seattleu, ovdje živim i radim, čekam američke papire. Nije lako, svaki dan razmišljam o obitelji i prijateljima, muči me osjećaj nostalgije, ali znam da moram izdržati kako bih sebi i svojoj obitelji osigurao dobar život.«

Bolje studije

Još jedan razlog odlaska mladih u svijet su loši uvjeti školovanja, te mogućnosti da poslije radiš u struci i u bolje uređenom poslovnom sustavu.

Miran Tikvicki (21) je student Berklee Collegea Music sveučilišta u Bostonu.

»To je jedno od najboljih glazbenih veleučilišta, ali su troškovi školarine visoki. Trenutno sam na drugoj godini i studiram glazbenu terapiju. Za svaki semestar sami bismo predavanja koja ćemo slušati. Prosjek studenata na predavanjima je 15, što je prilično jedinstveno za jedno veleučilište. To omogućuje studentima da se bolje upoznaju međusobno, ali i s profesorima. Također, česte su radionice s velikim glazbenicima kao što su **Herbie Hancock, Al Di Meola, Victor Wooten, Chick Corea**. S druge strane, Berklee je smješten u jednom od najljepših susjedstva u Bostonu tako da je uživanje biti ovdje«, priča Miran.

Suštinsko pitanje je kako spriječiti mlade da odu? Svi smo svjesni toga da mladi samo odlaze i nitko ih u tome ne može spriječiti. Sigurnost je osnovna ljudska potreba. Čovjek čije je postojanje ugroženo, koji živi u strahu, više nije čovjek – nego rob. On, vođen nagonom za preživljavanjem i roditeljskom brigom, traži jedini mogući izlaz. Izgleda da je taj izlaz za mnoge mlade samo jedan – granični prijelaz.

Maja Štetaković

MORAM LI ODMAH NAKON SREDNJE UPISATI FAKS I ZAŠTO NE?

Bila je sredina ljeta prošle godine. Na putu od kvartovske trgovine do svoje kuće sreća sam susjedu koja je par dana prije bila na prijamnom ispitu za upis na fakultet. Konkretno, Glazbena akademija, smjer jazz pjevanje. »I, kako je prošao prijemni?«, pitala sam je. »Nisam prošla. Bila sam prva ispod crte«, odgovorila mi je. Sekundu-dvije nisam znala kako bih je utješila. Odlučila sam se za beskompromisnu varijantu. »Ne brini se. Pauziraj godinu dana i sljedeće godine pokušaj ponovno.« Objasnila sam joj kako godina dana pauze ne mora biti tapkanje u mjestu. I doista vjerujem u to. Učenje nekog stranog ili programskog jezika, volontiranje u nekoj od civilnih udruga ili pohađanje bilo kojeg tečaja za razvijanje praktičnih vještina samo su neke od opcija koja stoje na raspolaganju. Budući da neki od vas (čitatelja i čitateljica, je li) upravo završava školu i vrlo vjerojatno ne zna što želi nakon srednje škole, predstaviti ću vam opciju koja predstavlja sjajan spoj osobnog i profesionalnog razvitka.

6

Opcija – volontiranje

U pitanju je Europski volonterski servis. Ako imate između 17 i 30 godina, želite odvojiti 2 – 12 mjeseci svog vremena dajući doprinos lokalnim projektima i stjecati osobno iskustvo i razvijati se putem upoznavanja nove zemlje, njezinih običaja i jezika, a uz to ste i puni entuzijazma i energije, vi ste pravi kandidati za volontera/ku Europskog volonterskog servisa!

Europski volonterski servis (European Voluntary Service) je projekt u kojem sudjeluju volonterske organizacije iz cijele Europe. EVS omogućuje mladim ljudima (od 17 do 30 godina) da kao volonteri, radeći na nekom projektu, provedu od 2 do 12 mjeseci u nekoj od europskih država. Volonterima je osiguran smještaj, hrana, osiguranje, putni troškovi, tečaj jezika i (ne uvijek) džeparac. EVS je dio programa za mlade (Erasmus+ Program) Europske komisije koji promovira mobilnost mladih i neformalno učenje kroz međunarodne aktivnosti vezane za razmjene mladih. Cilj je da se omogući neformalno iskustvo i učenje za mlade ljude, ohrabrujući njihovo društveno uključivanje i aktivno sudjelovanje, unapređujući njihovu mogućnost za zapošljavanje i dajući im mogućnost pokazivanja solidarnost s drugima. Svaki EVS projekt za cilj ima uzajamnu podršku razvoju samog volontera/ke i lokalne zajednice u kojoj volonter/ka radi, čime se uspostavljaju nova prijateljstva i razmjene iskustava. Tema projekta je iznimno široka: od zaštite okoliša, kulturnog naslijeđa, umjetnosti i kulture, rada s mladim ili starijim osobama, do sporta ili rada u omladinskim organizacijama. Na internet stranici Europskog portala za mlade (https://europa.eu/youth/eu_en) možete naći sve informacije koje su vam potrebne. Izdvojiti ću nekoliko korisnih informacija.

brujući njihovo društveno uključivanje i aktivno sudjelovanje, unapređujući njihovu mogućnost za zapošljavanje i dajući im mogućnost pokazivanja solidarnost s drugima. Svaki EVS projekt za cilj ima uzajamnu podršku razvoju samog volontera/ke i lokalne zajednice u kojoj volonter/ka radi, čime se uspostavljaju nova prijateljstva i razmjene iskustava. Tema projekta je iznimno široka: od zaštite okoliša, kulturnog naslijeđa, umjetnosti i kulture, rada s mladim ili starijim osobama, do sporta ili rada u omladinskim organizacijama. Na internet stranici Europskog portala za mlade (https://europa.eu/youth/eu_en) možete naći sve informacije koje su vam potrebne. Izdvojiti ću nekoliko korisnih informacija.

Dobra prilika

Kako odabrati dobru priliku za volontiranje? Za početak, morate formirati (i formulirati) svoje ciljeve i očekivanja. Iznimno je važno da izaberete projekt koji vas ispunjava u osobnom i profesionalnom smislu. Druga stvar na koju morate obratiti pozornost svakako je vrijeme koje možete izdvojiti za volontiranje, te skupa s time, dobro razmisliti koje zadaće i obveze možete preuzeti na sebe. Također, bitno je da izdvojite sposobnosti i vještine koje posjedujete i koje možete staviti na raspolaganje organizaciji u kojoj želite volontirati. Još jedna pogodnost koju Europski volonterski servis nudi je volontiranje preko interneta. Ova vrsta volontiranja uglavnom uključuje održavanje internetske stranice, prevođenje tekstova, uređivanje video snimaka, upravljanje društvenim aktivnostima i slično.

Za kraj, reći ću vam isto što sam rekla i svojoj susjedi. Ukoliko niste sigurni što biste dalje ili smatrali da vam je potrebno određeno životno iskustvo prije upisa na fakultet, pokušajte volontirati. Ili raditi. Evropski volonterski servis vam, svakako, nije jedina opcija. Godinu dana vam se može činiti kao vječnost, ali stvarno nije. Ukoliko imate mogućnosti, a ne znate što biste, usudite se na ovaj korak!

Nevena Balažević

MLADI

I EMOCIONALNA PISMENOST

Emocionalna pismenost znači razumijevanje vlastitih osjećanja i onoga što ih uzrokuje, kao i upravljanje njima. U današnjem svijetu toliko brzo opažamo ono što se događa oko nas, što nam je imperativ preživljavanja, ali tragično ne uviđamo što se događa u nama i kuda nas to vodi. Brinemo o školi i budućoj karijeri, ali ostajemo u raskoraku sa sobom i s drugima u emotivnom smislu. Kako bismo saznali malo više o ovoj temi, razgovarali smo s pedagogicom u osnovnoj školi i psihoterapeutkinjom **Marijanom Vasiljević**.

KUŽIŠ?!: Koliko su današnji mladi emotivno pismeni?

Vještine emocionalne pismenosti su vještine koje čovjek stiče ponekad i tijekom cijeloga života. Ali ono što je pozitivno u ovome jest da se te vještine mogu naučiti. I uče se, u obitelji iz koje potječemo, kroz komunikaciju s različitim ljudima, grupama kojima tijekom života pripadamo, spontano ali i namjerno. Nasuprot onome što mnogi misle, čak i naš školski sustav nije u potpunosti slijep za ovakvu vrstu emocionalnog učenja. U školi postoje satovi odjeljenjske zajednice i građanskog odgoja koji bi trebali biti namijenjeni ovoj vrsti učenja. Ipak, problem je što odnos prema razvoju emocionalne pismenosti ipak nije dovoljno sustavan niti su ovakve vrste programa za mlade u dovoljnoj mjeri podržane od institucija. Rekla bih da je emocionalna pismenost mladih nešto što treba razvijati i na čemu treba raditi sada, kako bismo u budućnosti imali bolje, građanski osviješćeno i humanije društvo.

KUŽIŠ?!: Koji su izazovi odrastanja mladih u 21. stoljeću?

Danas je čest slučaj da djeca odrastaju u žurbi, zasuta su gomilom informacija i sadržaja koje treba obraditi. To nije loše ako u obzir uzmemo samo intelektualni aspekt odrastanja. Ali što je s emocionalnim? Često se zaboravlja značaj slobodne dječje igre, koja, osim toga što razvija inteligenciju, razvija i većinu komponenti emocionalne pismenosti i emocionalne inteligencije; zaboravljamo s djecom

i mladima razgovarati, naučiti ih emocionalnim vještinama i kako treba reagirati u situacijama koje su emocionalni izazov. I tako dolazimo do apsurdna da u sve stresnijem i ubrzanijem vremenu ne znamo kako *hendlati* svoje osnovne emocije.

KUŽIŠ?!: Kako nove tehnologije utječu na naše emocije?

Za razliku od uvriježenog shvaćanja, mislim da nove tehnologije ne moraju nužno dovesti do manjka emocionalne pismenosti. Pitanje je na koji način i u kojoj mjeri se one koriste. Npr. introverti vole više komunicirati preko pisane riječi. Pitanje je – je li tehnologija od mladog čovjeka shvaćena samo kao sredstvo da se dođe do komunikacije uživo ili je potpuna zamjena za druženje i socijalizaciju. Rekla bih da jeste zabrinjavajuće kada sjedite pokraj nekoga a šaljete mu poruku na viber iako mu sve što želite možete reći uživo. Kada gledate osobu s kojom komunicirate i kada možete ostvariti i neverbalnu komunikaciju, ostvarujete veću empatiju, veće samosagledavanje a i kontrola ponašanja je na mnogo višem nivou.

KUŽIŠ?!: Što bi bio neki Vaš univerzalni savjet mladima?

Savjet mladima – u dinamičnom svijetu važno je ne prepustiti okolnostima da nas mijenjaju već što više aktivno sudjelovati u svojoj promjeni. To znači da rad na sebi, obrazovanje institucionalno ili neformalno i učenje novih vještina kako intelektualnih tako i emocionalnih nikada ne smije prestati. Čovjek se uči dok je živ. Osim toga, otvorenost za nove ljude, nova mjesta, drukčije kulture od one u kojoj smo odrasli i iz koje smo potekli može donijeti utjecaje koji će nas unaprijediti i učiniti boljima. Dakle, učite, putujte, slušajte i delajte. Prihvatite ono što ne možete promijeniti, a promijenite okolnosti koje možete. Skoncentrirajte se na promjenu u sebi, a manje pokušavajte promijeniti druge. Budite promjena koju želite vidjeti u svijetu, kako je rekao **Gandhi**.

Pavle Menalo

UDRUŽENI OSTVARUJU SVOJE POTENCIJALE

Omladinski kreativni centar (OKCe) je nastao 2015. godine kao projekt Unije studentskih organizacija Sveučilišta u Novom Sadu (UNS), a prostor su dobili u travnju 2016. godine. Sada kroz radne akcije koje izvode studenti i volonteri, i kroz raznorazne donacije, tim OKCe-a renovira svoj prostor radi poboljšanja centra u kojemu se stvaraju nove ideje, unapređuju osobne i profesionalne vještine, proširuju poznanstva i uči praktičnim vještinama. Radovi su trenutno u drugoj fazi adaptacije prostora.

Generalni menadžer projekta **Nikola Srdić** kaže kako su kroz rad na adaptaciji prostora mnogi studenti ovladali praktičnim vještinama.

»Očekuje nas postavljanje namještaja i estetsko uređivanje prostora, budući da je sve već projektirano od strane studenata završnih godina koji su kroz ovaj proces stekli značajno praktično iskustvo uz mentorstvo inženjera različitih struka i profesora. Mislimo na studente arhitekture, građevine, pejzažne arhitekture, strojarstva, mehatronike i energetike. Za gornji kat ćemo sačekati da dođemo još do donacije u plafonu, i eventualno financija za majstore, što je u odnosu na dosadašnjih 38.000 eura vrlo malo«, kaže Srdić i dodaje kako su do sada priveli namjeni oko 30 posto prostora sami uz nadzor stručnjaka.

Radne akcije

Studenti i volonteri sami osmišljavaju i realiziraju plan, a na sajtu OKCe-a (okce.edu.rs) postoji mogućnost prijave za radnu akciju. Tim Centra kaže da su imali veliku potporu volontera iz svih dijelova zemlje, čak i inozemstva, i da je oko stotinu mladih dalo svoj izravni doprinos u renoviranju prostora.

Koordinator radnih akcija **Mladen Popara** kaže kako je prostor bio dugo van upotrebe tako da je preuređivanje bilo neophodno.

»Trenutno je u potpunosti osposobljena prostorija za predavanje, ujedno i najbitnija za funkcioniranje centra, a ostale prostorije se postupno sređuju. Potporu isključivo dobivamo od privatnih poduzeća u vidu robe, a što se tiče odziva mladih mogu reći da

sam zadovoljan, ali uvijek može bolje«, ocijenio je Popara i dodao kako se nada da će sve biti završeno tijekom ove godine.

Zajednički radni prostor

Nikola Srdić pojašnjava kako je ideja za stvaranje ovakvog centra došla iz potrebe mladih da imaju zajednički radni prostor za rad na realizaciji društvenih, ali i poduzetničkih pothvata tijekom ili nakon školovanja i studiranja u nekoj fazi u kojoj bi pokušali da pokrenu vlastiti biznis ili jednostavno da realiziraju nekakvu društveno odgovornu aktivnost. On dodaje kako ova inicijativa ne bi bila moguća da Unija studentskih organizacija nije dobila od grada preporuku za korištenje prostora po povlaštenim cijenama za realizaciju projekta OKCe.

»Ovo je upravo i pravi primjer koliko realizacija mnogih kvalitetnih pothvata mladih može biti od velike vrijednosti, a opet ostati samo u snovima ukoliko ne postoji kapacitet administracije da obradi jedan ovakav zahtjev«.

On ističe da su skupili mnogo toga, ali kako im i dalje nedostaju neke manje vrijedne donacije kao npr. plafon.

»Prostor će izgledati baš lijepo zahvaljujući raznoraznim donacijama. Financijska sredstva nismo dobili iako je inicijativa trenutno jedinstvena na čitavom Balkanu. Iako je opet izborna godina, očekujemo sredstva jer mislimo da je jako važno da se bar minimalna potpora da ovakvim i drugim inicijativama mladih, kako bi se omogućilo da društvo ide naprijed«, naglasio je Srdić.

Potpورا od drugih

Projekt OKCe-a podržao je i Centar za podršku ženama (CPŽ), a članica Centra **Marija Srdić** kaže kako CPŽ od svog osnivanja (2004.) razvija svoj autentični Program za mlade, čiji je zadatak senzibilirati i educirati mlade. Ona je timu pružila besplatnu obuku za javne i medijske nastupe, a ističe kako su uvijek otvoreni za pomoć organizacijama koje su na počet-

Radionice i inicijative

ku, napose omladinskim i studentskim organizacijama.

»Kada smo u komunikaciji s timom OKCe-a saznali što su njihove potrebe, rado smo se odazvali. S obzirom na to da sam ja trenerica javnog i medijskog nastupa, pozvala sam i kolegicu **Milicu Kravić**, novinarku RTV-a, da zajedno kreiramo i realiziramo trodnevni program namijenjen aktivistima/aktivistkinjama OKCe-a, napose onima koji nastupaju u ime organizacije«, izjavila je Srđić.

Ona naglašava kako je neophodno da Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu i Ministarstvo omladine i sporta financijski, ali i na druge načine, podrže završetak adaptacije prostora i uspostavljanje planiranih programskih sadržaja OKCe.

»To bi trebala biti sustavna, dugoročna potpora, utemeljena na strateškim dokumentima za mlade, koji već postoje. U institucijama bi moralo postojati prepoznavanje i visoko vrednovanje samoorganiziranja mladih i njihovih inicijativa. Pomoć Sveučilišta, drugih institucija, poduzeća, nas kolega iz organizacija civilnog društva je važna, ali u ovoj fazi razvoja OKCe presudnu ulogu trebale bi odigrati institucije kojima su mladi u fokusu«, zaključila je Srđić i dodala kako bi uspjeh i finalizacija projekta OKCe motivirala mlade u drugim sredinama da osnivaju i grade slične kreativne centre.

Omladinski kreativni centar je do sada održao preko 30 radionica i obuka kroz koje je prošlo oko 300 mladih, od kojih se oko 30 aktivnije uključilo u realizaciju projekta, a oko 30 drugih u realizaciju nekih drugih društveno odgovornih inicijativa. Koordinatorica radionica i predavanja **Edit Vereš** kaže da je cilj Omladinskog kreativnog centra pružanje mladima mogućnosti da ostvare svoje potencijale, svoje poduzetničke ideje i da rade na društveno korisnim projektima.

»Osnovali smo OKCe, jer je na osnovu istraživanja u LAP-u, kao i na osnovu našeg dugogodišnjeg rada u omladinskom sektoru, utvrđena neangažiranost mladih, nezadovoljstvo neformalnim obrazovanjem, nedostatak praktičnog rada na fakultetima. Rad s mladima i želja da mladima pružimo uvjete da se ostvare je ono što nas pokreće«, izjavila je Vereš.

Nikola Srđić dodaje da je tim vrlo zadovoljan odzivom omladine i realizacijom projekta uopće.

»Uz potporu lokalne zajednice otvaraju se polako sva vrata i približavamo se tehničkom cilju, završetka adaptacije i potpune funkcionalnosti i zajedničkog radnog prostora, konferencijske dvorane i prostora za odmor«, rekao je Srđić i dodao kako u travnju planiraju Kickstarter i Indiegogo kampanju radi prikupljanja financija za proširivanje prostora za još 70m2 u koji će biti mini hostel i prostor s društvenim igrama.

Kristina Ivković Ivandekić

SVE ZAMKE SREĆE

U 21. stoljeću, u zapadnoj kulturi, nekako se čini imperativom biti sretan. I dok je kod nas na Balkanu na pitanje »kako si« još uvijek uobičajena salva briga i žalopojki (često s razlogom, »zapadniji Zapad« nudi različite recepte za sreću – od dnevnika zahvalnosti do vježbanja, meditiranja, fokusiranja. Mnogi vjeruju da znaju što ih čini sretnima i što će ih usrećiti, no znanost i istraživanja pokazuju da je često riječ o zabludi. Zablude, kao što je to često slučaj s drugim stvarima, nerijetko započinje oko samog definiranja pojma. Što je to, u stvari, sreća? Svatko od nas zna kad je sretan, no kako možemo biti sigurni da se i svi drugi osjećaju baš tako kad kažu da su sretni? Koji to kemijski koktel što nam juri mozgom izaziva sreću? Oksitocin kad se grlimo s partnerom? Serotonin dok vježbamo? Adrenalin dok jurimo nizbrdo?

10

Sreća vs. zadovoljstvo

Svi oni koji znaju i vole uživati u malim stvarima često osjećaje koje im takvi trenuci bude nazivaju »srećom«. To ne mora nužno biti pogrešno, no takvu sreću valja razlikovati od onog drugog osjećaja do kojega dolazimo ostvarujući neke od vlastitih ciljeva. Stoga bi bilo zgodno, barem za potrebe ovog teksta, ovu »prvu sreću« nazvati zadovoljstvom, a ovaj drugi spomenuti osjećaj nazvati (pravom) srećom. (Rječnik nam u ovoj situaciji ne pomaže puno, jer su pojmovi koje spominjemo vrlo individualni, donedavno znanstveno neistraženi a definicije vrlo općenite, neprecizne i ne govore puno.)

Zadovoljstvo

Zadovoljstvo je važno. Život se može učiniti i lakšim i ljepšim ako znamo zastati i popiti u miru čaj ili kavu, sklupčati se pod deku i uživati listajući časopis, šetati po šumi, ne opteretiti vikend poslom ili raditi bilo kakvu drugu sitnicu koja nas opušta, umiruje i čini zadovoljnim. No, ako upadnemo u zablude pa pomislimo da su ti trenuci važni sami po sebi te većinu života provedemo jureći za njima – neminovno

ćemo doći do trenutka kada će nas preplaviti osjećaj besmisla i potraćenog života.

Sreća je ozbiljna stvar

Sreća je predmet različitih istraživanja kojih je cilj nalaženje rješenja za poboljšanje kvalitete života. U tomu je možda najpoznatija Danska koja ima čak i institut za istraživanje sreće, no istraživanjima su se bavili i mnogi drugi znanstvenici a najdalje su u svojim otkrićima i spoznajama otišli **Daniel Kahneman** (*Misliti brzo i sporo*) i **Mihály Csíkszentmihályi** (*Flow: The Psychology of Optimal Experience*) koji uvodi pojam flow (tok, tijek) kojega možemo nazvati i srećom. Jedna od najpreciznijih znanstvenih metoda pri istraživanju različitih raspoloženja i osjećaja jest ESM (Experience Sampling Method) koja se sastoji u tomu da ispitanici niz dana, svaka dva sata u detaljne obrasce bilježe što rade i kako se osjećaju. Tijekom uobičajenog dana najčešće se osjećamo dobro dok jedemo, opušamo se ili dok smo s nekim tko nam je blizak (pod uvjetom da je odnos u tom trenu bez tenzija). No, na duge staze, za sreću je potrebno više.

Pa što je onda sreća?

Za razliku od zadovoljstva, opisanog malo ranije, postoji dublji osjećaj do kojega dolazimo kada ostvarimo neke od ciljeva koje smo si zadali. Aktivirajući se oko nekog posla ili zadatka mi angažiramo psihičku energiju u postizanje cilja, razvijamo sposobnosti kako bismo ga ostvarili i tijekom rada možemo doživjeti stanje toka (flow). K tomu još, po uspješno obavljenom zadatku osjećamo sreću. To znači, iako na prvu ne bismo rekli da je tako, da je za sreću važno raditi, imati ciljeve u životu i ostvarivati ih.

Kad zadovoljstvo vodi u depresiju

Zadovoljstvu težimo prirodno, jer nas u promjenama i poslovima odbija prvotni napor koji treba uložiti kako bismo postigli rezultat. Zadovoljstvo je lako. Kada su u pitanju različiti oblici zadovoljstva, sve se veći broj ljudi okreće pasivnim aktivnostima poput gledanja televizije, surfanja po *netu* ili igranja igrice. Iako nam se čini da nam to pričinjava zadovoljstvo, istraživanja su utvrdila (vidite radove Csíkszentmihályija) kako takve aktivnosti dugoročno vode u nezadovoljstvo, često i u depresiju.

Dakle, možemo biti sretni (ako smo ostvarili neki od svojih ciljeva) ali istovremeno nezadovoljni jer nam je recimo neudobno, iscrpljeni smo i sl. Također, možemo biti posve zadovoljni, svakog dana života i u jednom trenu shvatiti da nismo postigli apsolutno ništa što bi nas usrećilo. Iako će mnogima trebati dulje da se uvjere da je tako – rad je izvor sreće.

Marina Balažev

LJUBAV

je sila koja nas
pokreće

Na ovogodišnjem *Književnom prelu* u Subotici imali smo prilike upoznati mladog, 21-godišnjeg pjesnika **Vedrana Horvackog** iz Subotice. Vedran je u Subotici završio osnovnu školu i gimnaziju, pohađajući nastavu na hrvatskom jeziku. Trenutno pokušava uplivati u svijet žurnalistike, a kako je počeo pisati pjesme i što ga je na to navelo pročitajte u razgovoru s njim.

KUŽIŠ?! Kada i kako si se počeo baviti pisanjem poezije?

Pisanjem sam se počeo baviti u trećem razredu Gimnazije na satovima hrvatskog jezika i filozofije. To najvjerojatnije nije baš odgovaralo profesorima, ali tako sam počeo. Pisao sam kada bi došla volja za pisanjem odnosno inspiracija ili neka želja za izražavanjem. Počeo sam pisati zbog svojih emocija prema određenoj osobi. Moglo bi se reći da je ta osoba iz mene izvukla pjesmu. Postoji određena stigma prema pisanju emotivnih stihova u našem društvu. Napose ako to čini muskarac, te ako je mlad kao ja onda često dolazi komentar – mlad si bavi se nečim pametnijim. Međutim, meni se pisanje razvilo u veliku ljubav te zbog toga i pišem.

KUŽIŠ?! Koji su ti pjesnički uzori? Što te je najviše dojmilo kod njih?

Pjesnički uzori su mi vrlo raznoliki. Idu od **Baudelairea** do **Vladimira Nazora**, mada najveći uzor mi je upravo Nazor. Njegov način sklapanja stihova i neka emotivnost stihova me je privukla. Često sam vezivao svoju priču s njegovim pjesmama i pronalazio se u njegovim riječima.

KUŽIŠ?! Osim u *Kužišu*, jesi li objavljivao još negdje svoje pjesme?

Objavljivao sam stihove i u godišnjim izdanjima *Lire naive* i u časopisu *Nova riječ*.

KUŽIŠ?! Koje teme i motive možemo sresti u tvom stvaralaštvu?

Glavna tema moje poezije jeste ljubav. Ljubav je ona sila koja nas pokreće da otkrivamo sebe, pa sam uz nju i otkrio svoju ljubav prema pisanju. Osim ljubavi kao teme, suosjećam s tuđim problemima i boli pa sam tako počeo pisati i pjesme socijalne tematike koje opisuju živote radnih ljudi i ljudi koji su

Vedran Horvacki, mladi pjesnik

u neimaštini. Želja mi je otkriti što više o samome sebi kroz pisanje.

KUŽIŠ?! Kakve su reakcije publike na tvoje pjesme?

Reakcije mog užeg kruga (prijatelji i obitelj) su najčešće pozitivne uz konstruktivne kritike. Međutim, dalje od toga nisam baš upoznat s reakcijama ljudi.

KUŽIŠ?! Čime se baviš u životu – studije, posao...?

Trenutno radim u *Venera Bikeu*. Studirao sam godinu dana u Zadru i nakon nekih osobnih komplikacija sam se odlučio vratiti doma, te probati upisati žurnalistiku u Novom Sadu. Pošto mi je pisanje sve, htio bih tu ljubav pretvoriti u posao.

KUŽIŠ?! Tvoji daljnji književni planovi? Možda neka knjiga prvijenac i slično?

Moji književni planovi su možda pomalo ambiciozni ali ovako glase: htio bih objaviti prvu zbirku poezije kako bih i sam vidio reakcije na svoju poeziju i kako bi i drugi čuli moj glas kojeg dijelim stihovima, te nakon toga bih uz pomoć nekolicine kolega pjesnika objavio zajedničku zbirku. Jer, kao i u svakom zanatu, važno je imati suradnju s drugima koji se time bave.

Antonija Dević

Poredim te

*Želim te usporediti
sa zalaskom sunca
jer od ljepote tvoje
zašlo je sve u meni
samo ti si ostala*

*Želim te usporediti
s ljetnom kišom
jer isprala si sumnju
koja dušu je morila
nema je više za tebe*

*Želim te usporediti
s procvalom ružom
jer je tako procvala
ljubav u mom vrtu
koja sada dušu uzima*

*Ali zalazak ne sjaji
kao što ti sjajiš
u životu mom
ljetna kiša ne smiruje
kao što me smiruješ ti
procvala ruža zavidi ti
na tvojoj ljepoti*

*Mogu te jedino
s vatrom usporediti
jer kad si daleko
hladno mi je
kad sam suviše blizu
onda se opečem*

Bruno Mars

Najbolji albumi popularne glazbe:

ROD STEWART – GASOLINE ALLEY (1970.)

TEK LJ BUDUĆE SLAVE

14

Potcijenjeni drugi album velikog britanskog glazbenika **Roda Stewarta** (London, 1945.) neposredno je prethodio hiperpopularnom »Every picture tells a story«, koja će ga lansirati u orbitu pop-rock slave. Na sljedećem albumu se našla pjesma »Magie May«, ali u svemu drugom to su dvije veoma slične ploče – prerade folk, R&B, soul i rock klasika uz par originala i udio manje-više istih glazbenika.

Rod Stewart je u to vrijeme vodio dvostruki život : kao pjevač i frontman skupine *The Faces* i solo umjetnik. *The Faces*, sastav koji su mnogi smatrali najboljom koncertnom skupinom onog vremena , pojavljuje se povremeno i na ovoj ploči – njihov živahni rock'n'roll obilježiti će »It's all over now«, a glasoviti gitarist **Ronnie Wood** (kasnije član *Rolling Stonesa*) je tu od početka do kraja ploče.

Veliki dio albuma je akustičan. Od uvodne »Gasoline alley« Wood i Stewart su načinili odmjereni klasik, nostalgичni osvrt na tinejdžerske godine s divnim glasom Roda Stewarta u prvom planu.

Nekoliko nepotpisanih glazbenika – poput violiniste u novoj verziji »Cut across shorty« ili mandolinist u naslovnoj pjesmi obojili su ploču folk atmosferom, mada u živahnijim numerama skupina djeluje rockerski.

Stewartov nježni tretman balade »Only a hobo« i prekrasna akustična pratnja dali su nam jednu od

najboljih obrada **Boba Dylana**, a mora se primijetiti i da su dva Stewartova originala – »Lady Day« i »Jo's Lament« – pri kraju ploče vrsno izvedena. Numere su na tragu prošlih angažmana, što je u slučaju obrade »Country Comfort« **Eltona Johna** vrlo uspješno, dok je obrada »My Way of Giving« grupe *Small Faces* manje inspirirana originalom.

Koproducent ploče **Lou Reisner** angažirao je Stewarta kao solistu nakon što se istaknuo u skupini **Jeffa Becka**. Slava će doći sa sljedećim albumom, ali temelji toga su upravo već ovdje postavljeni. U pitanju je klasik prije klasika.

Robert Tilly

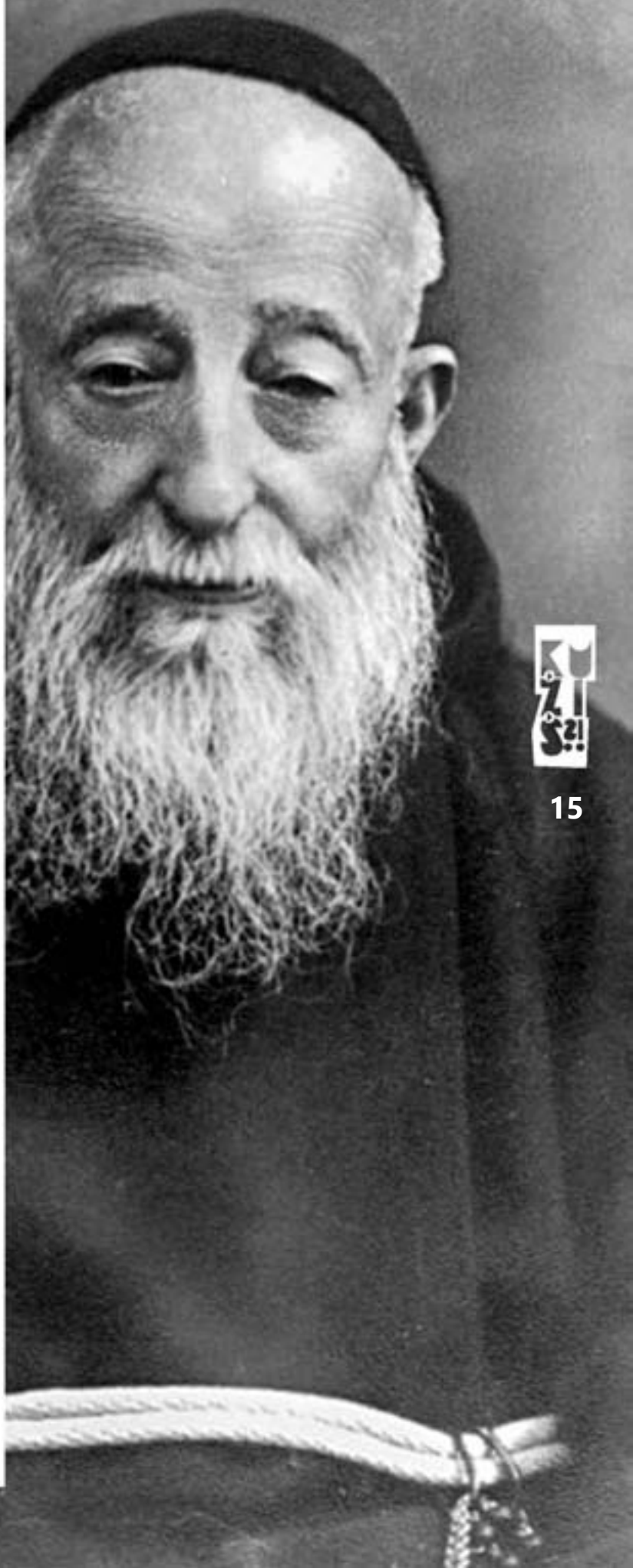

APOSTOL BOŽJEG MILOSRĐA

Jeste li čuli za jednog od najuvaženijih ispovjednika svetog **Leopolda Bogdana Mandića**? Bogdan Ivan rodio se 1866. u kotorskom Novom Kaštelu (danas Herceg Novi, u Crnoj Gori) kao pretposljednje od dvanaestoro djece. U Kaštel Novom su tada djelovali fratri kapucini, na koje se Bogdan ugledao: vodili su jednostavan život u siromaštvu, vedri, velikodušni i uvijek spremni služiti. Sukobi među katolicima i pravoslavicima u njegovom kraju utjecali su da njegov cilj bude vraćanje odijeljene braće na Istoku u katoličko jedinstvo. Istok je za Bogdana značio njegov kraj i čitav Balkan. Ipak, nakon provedenih nekoliko godina u Veneciji i okolo, njegova velika želja za Istokom nije naišla na odobravanje zbog slabog zdravlja, te mu nije bilo dopušteno napuštati Italiju. Iako će ga ta težnja pratiti čitav život, on je bio poslušan i uvijek tamo gdje ga trebaju a ne gdje on želi. Njegov je život bio suđen za Padovu. Tamo je bio na glasu velikog ispovjednika, čemu se posvetio do kraja života.

Mala soba, zimi ledena, ljeti zagušljiva, uz pregradni zid, sa stolicom i klecalom ispod križa, mala vaza uvijek sa svježim cvijećem pred Gospinom slikom je mjesto koje će zauvijek ostati vezano za oca Leopolda: tu će trideset godina primati na tisuće ljudi. Sve priče o njegovim ispovijedima ne bi bile dovoljne za dva dijela ove rubrike, no snaga Duha Svetoga kojom je bio ispunjen privlačila je ljude svih staleža, dobi pa i tvrdokorne grješnike. Prema svjedočanstvima mnogih, znao je nabrojati sve grijehе onoga tko je došao njemu se ispovijediti bez da je osoba rekla i riječi. Imao je i dar proricanja: rekao je da će samostan u Padovi biti bombardiran do temelja, no da će njegova ispovijedaonica ostati netaknuta – tako je i bilo. Jednom prilikom vraćao se pješice u samostan kad je pokraj njega na biciklu prošao čovjek koji dugo nije stupio u crkvu niti vjerovao u Boga, te prezirao sve crkveno. On ga je pogledao tako prodorno da se ovaj zaustavio, a otac Leopold mu je rekao: »Želim da odmah dođete sa mnom u crkvu!«. Čovjek je odlučno ušao, ispovijedio se, pomirio s Bogom i sobom i proživio život kao dobar katolik. Papa **Pavao VI.** je Leopolda 1976. proglasio blaženim, a 1983. papa **Ivan Pavao II.** svetim.

Ivan Čavrgov

MODA

CVJETNO PROLJEĆE 2017.

Proljeće je skoro stiglo, odbacujemo tamne i slojevite kombinacije koje smo nosili tijekom protekle duge zime i zamjenjujemo ih laganijim, vedrijim ali prije svega cvjetnim kombinacijama. Cvjetni dezeni i aplikacije ove godine su na prvom mjestu svjetskih ali i domaćih modnih dizajnera.

Doslovno svaki komad odjeće koji postoji ćemo moći naći u cvjetnom dezeniu. Romantični stil dominira ovog proljeća. Kaputići, haljine, hlače, suknje, šeširi, cipele, čak i tenisice i trenirke će nam biti dostupni u pomenutom dezeniu. Za one koji vole sportsku eleganciju ovo je savršeni spoj.

Nema greške ako jednostavne crne hlače kombinirate s bluzom nježnog cvjetnog dezena uz crne štikle ili crnu torbu. Cvjetna suknja i bijela bluza se čine kao klasična varijanta. Kada na bluzu stavite broš u obliku cvijeta, a u bojama suknje, kombinacija postaje veoma otmjena.

Monokromatski stil će uvijek biti u modi, ali vjerujem da će se svaka djevojka ovog proljeća, ali i ljeta, odlučiti za lepršave i razigrane cvjetice, ma koji stil one »furale«.

Od aplikacije krupnog cvijeta koji krase košulju pa do sitnih cvjetica od kojih će vam se zavrtjeti u glavi, ali u pozitivnom smislu naravno, ovog ćemo ljeta vidati na mnogim djevojkama.

Milijana Nimčević

Kulturno ljeto u Somboru

MALI GRAD VELIKI MANIFESTACIJA

Prije dva broja pisala sam o tome kakav je u Somboru, u kom sam odrasla i živjela veći dio dosadašnjeg života, noćni život. Sada ću vas upoznati sa specifičnostima njegova kulturnog života, a koji se u izvjesnoj mjeri poklapa s noćnim.

Tijekom ljeta u Somboru se zbivaju različite manifestacije i grad dobiva novi oblik. Grad dosta oživi, a samim time i njegov noćni život pretvara se u svoju živahniju varijantu.

Izdvojila bih nekoliko većih manifestacija koje se tradicionalno održavaju svake godine, kao što su: *Noć muzeja*, *Kazališni maraton*, *Somborsko ljeto*, *Terminal Music and Art festival* i *Feelgood Fest*.

Noć muzeja

Ako mene pitate, s manifestacijom *Noć muzeja* započinje ljetna sezona grada. Među ostalim, ovo je prva u nizu manifestacija koja se održava u petome mjesecu. Baš kao i u ostalim gradovima, ovo je vrijeme kada svi muzeji ožive i sakupljaju različite profile ljudi, u različitim starosnim dobima, no s jednim istim ciljem: da uživaju u jedinstvenim djelima umjetnika, te drugim muzejskim eksponatima.

Kazališni maraton

Kazališni maraton je jedna vrlo specifična i posebna manifestacija, kako za grad Sombor tako i za širu regiju. Ovu manifestaciju posjeti veliki broj ljudi, što govori o veličanstvenosti ovog zbivanja, kao i o tome koliko isti podiže svijest o kulturi. Ova manifestacija održava se sredinom šestog mjeseca, a nastala je 1992. godine kada su ljudi iz kazališta došli na ideju da se nekoliko noći i dana izvode predstave koje su imale premijere tijekom sezone u Somboru. Maraton je jedinstven, ne samo po tome što traje i danju i noću, već i po atmosferi. To je manifestacija koja nema nagrada, žirija, stresova... Zato glumci vole dolaziti na *Maraton*.

Somborsko ljeto

Nakon *Maratona*, kulturno-zabavni program nastavlja se *Somborskim ljetom*. To je manifestacija autentičnog sadržaja, vezana i za lokalne tradicije.

Somborsko ljeto se održava u prijelazu šestog na sedmi mjesec, te podrazumijeva različite aktivnosti, među ostalim i *Ulicu starih zanata* kada mali privrednici, proizvođači unikatnih rukotvorina, čije se djelatnosti svrstavaju u stare zanate, iz Srbije i regije, imaju prilike izlagati i prodavati svoje radove. *Ljeto* zatvara *Somborski kotlić*, koji okuplja ljubitelje dobrog zalogaja i zabave. Uz starogradsku glazbu i pjesmu, kuhari se natječu tko će napraviti bolji riblji paprikaš. U sklopu *Ljeta* dešavaju se brojne različite aktivnosti poput predstava za djecu, nastupa mađioničara, plesnih trupa, natjecanja talenata u pjevanju i drugih aktivnosti, dok u večernjim satima zabavni program ispune glazbenici.

Tu je svakako i somborska *Dužionica*, tradicionalna žetvena svečanost, koja se održava kao zahvala Bogu za žito, kruh i plodove zemlje.

Terminal Music & Arts Festival

I tako kronološki dolazimo do sljedećeg događaja: *Terminal Music & Arts Festival* je međunarodni festival koji se održava u osmom mjesecu, i u dvije programske cjeline promovira glazbu, slikarstvo i urbanu kulturu. Na ljetnoj sceni *Kabare* (dvorište knjižnice *Karlo Bjelicki*) Sombor ugošćuje brojne strane i domaće glazbenike i slikare, a publika ima priliku uživati u jazz, elektro, funk i disko glazbenim žanrovima.

FeelGood Fest

FeelGood Fest je namijenjen ljubiteljima prije svega tvrde glazbe – metala, punka i rocka, ali i umjetnosti – filma, fotografije. Festival se održava krajem osmog mjeseca, a organizatori festa pozivaju sve ljude riječima: »Spremajte se za novi *Feelgood Festival*, dvanaestu godinu za redom Vas polivamo masnim zvukom i lirikom. Ove godine očekujemo Vas u još većem broju!«.

Nadam se da ćete pronaći nešto i za sebe u ovoj bogatoj ponudi, te pridonijeti broju posetitelja ovih zbivanja. Dodatne informacije o ovim manifestacijama možete naći na internetu. Vidimo se...

Ana Parčetić

KAD VAM IGRICE POSTANU POSLOJ

Profesionalni gaming (hr. gejming ili video-igranje) je jedan od najunosnijih i najneočekivanijih fenomena u sportskom svijetu. Iako se gameri natječu sjedeći na svojim udobnim i sebi prilagođenim stolicama, brojni sponzori koji ih financiraju kao i ugovori kojima se oni obvezuju dokazuju samo kako se natjecatelji ovog e-sporta tretiraju jednako s profesionalnim sportašima, uključujući tu i potporu velikih korporacija kao i organiziranje ogromnih događanja.

Predstaviti ćemo vam neke od najpopularnijih i najbogatijih video-igrača na svijetu.

Gamerske zvijezde

18

Lee Young-Ho, poznat po umjetničkom imenu **Flash**, mladi je južnokorejski stručnjak za *StarCraft* igrice. Njegova vrijednost dostiže 6 znamenki, približno 500.000 dolara, a njegova zemlja daje više *StarCraft* pobjednika nego bilo koja zemlja na planetu. Young-Ho si je vrlo brzo osigurao mjesto zvijezde u sponu nakon što se priključio e-klubu pod nazivom *KT Rolster* 2007. godine kada je imao samo 14 godina. Te je godine utemeljio svoj status »čuda od djeteta« osvojivši 4. mjesto na OnGameNet StarLeague natjecanju, ubrzo postizujući prvo mjesto na rang listi onih koji su najduže služili kao pobjednici u ovom neobičnom sportu.

Dvadesetdvogodišnji Kinezi pod imenom **Xie Super Junhao** bavi se *Dota2* igricom od 2011. Na najvećem *Dota2* turniru sa svojim je timom osvojio drugo mjesto 2014., generirajući 5 milijuna dolara više nego što se očekivalo od ukupno 11 milijuna u nagradama sa svih dotadašnjih turnira. Svojoj ekipi ostvaruje skoro 1,5 dolara milijuna godišnje, od čega se 295.000 dolara pripisuje na njegovo ime. Otada je svoju osobnu vrijednost kombinacijom pobjeda s raznih natjecanja dofurao do znamenke nešto više od 530.000 dolara. Kad smo već kod *Dota2* timova, vrijedno je spomenuti mladu američku legendu iz Wisconsin **Saahila Aroru**, poznatijeg u e-svijetu kao Universe. Statistika pokazuje da je osvojio više novca nego bilo koji sjevernoamerički igrač do sada. Osvojio je nevjerojatnih 18 turnira samo tijekom 2014. godine. Njegova skromna plaća iznosi oko 600 tisuća dolara.

Dodatni prihodi

Jang Jae-Ho je pod ugovorom od 500.000 dolara, i to ne bez razloga. Ovaj gamer iz Južne Koreje pod pseudonimom **Moon** trenutačno ima titulu najplaćenijeg igrača *Warcraffa* ikad u povijesti ove igrice. Do njega je i najplaćeniji igrač igrice *Call of Duty* **Matt Haag** iz SAD-a. Njegov aktivni sponzor je *Red Bull* dok je on kapiten i suosnivač OpTic tima, a upravlja i Gaming kanalom na YouTubeu koji broji izuzetnih 1,5 milijuna subscibera što mu godišnje donosi oko 700.000 dolara. Konačno, mladić kojega smatraju najbogatijim gamerom na svijetu jest **Carlos Rodriguez** a.k.a. Ocelote. Rođen 1990. u Madridu, ovaj Španjolac i igrač *League of Legends* poznat je i kao **David Beckham** e-sporta, kako zbog svog branda, popularnog imidža, tako i samog izgleda. Tvrdi se da njegovo bogatstvo dolazi od prodaje odjeće svog branda, pobjeda na turnirima, online streaminga i raznih sponzora, što na kraju iznosi skoro milijun američkih dolara. On je i dokaz da ne morate biti posebno dobar gamer da biste imali posebno dobre prihode.

Tomislav Perušić

Fedor Lulić, ljubitelj video igara

KILJ MI JE ZABAVA, A NE NATJECANJE

Sve je više gamera među mladima. Iako nije klasični gamer, već više ljubitelj video igara ili video igrice (kako vam se više sviđa) **Fedor Lulić** iz Subotice odazvao se našem pozivu da nam ispriča nešto o svijetu spomenutog fenomena. Inače, Fedor je učenik trećeg razreda subotičke gimnazije *Svetozar Marković*, a također svira i tamburu u Subotičkom tamburaškom orkestru.

KUŽIŠ?!: Što znači biti gamer?

Po mom mišljenju gamer je sličan nogometašu ili umjetniku. To je u suštini hobi koji u današnjem svijetu može čak postati i posao. Ja ne smatram sebe gamera. Za razliku od njih, ja igram igre iz zabave a ne radi natjecanja.

KUŽIŠ?!: Koja ti je omiljena igrice, u kojoj si igrice najbolji?

Ja sam više za retro igre, kao *Tetris* i *Super Mario*, a igrice za koju bih rekao da najbolje znam je igrati vjerojatno je *Mortal kombat*.

KUŽIŠ?!: Pratiš li e-sportove, imaš li nekog gamera koji ti je uzor?

Ne pratim e-sportove zato što smatram da je zabavnije igrati samu igricu i doživjeti tu neku zabavu

više nego gledati nekoga koga ni ne poznajem kako igra.

KUŽIŠ?!: Jesi li član nekog gamerskog klana ili guilda?

Klanovi su više stvar za multiplayer igre gdje više ljudi mogu igrati u isto vrijeme, što je interesantna stvar ali nisam još našao pravu multiplayer igru koja mi se sviđa.

KUŽIŠ?!: Gameri znaju pretjerati s igranjem igrice. Dešava li se to i tebi?

Pretjerivanje je dio svega, može biti dobro i loše. Ako je netko uzbuđen zbog igre je jedna stvar i razlikuje se od osobe koja misli da gubitak u igrice utječe na njezin stvaran život. A u smislu da igram previše, isto može biti dobro i loše, u zavisnosti kakva je igra. Meni je bitno da se zabavim.

KUŽIŠ?!: Koje su trenutno najpopularnije igrice kod nas u Srbiji?

U Srbiji su uvijek bile popularne igre kao *GTA* i *FIFA*, a još prije toga svi gameri mogu reći da su igrali ili barem čuli za *Super Maria*, ali trenutno bi rekao *LOL* i slične kompetativne igrice.

K. U.

19

XCOM se budi, ali ovog puta kao pokret otpora (ljudi) s ciljem da zbaci zle aliene koji su porobili Zemlju. Postavka igre leži XCOM konceptu s gerilskim akcijama odreda od četiri do šest vojnika koji se bore protiv, u početku, superiornog neprijatelja. Razlika u odnosu na prethodni XCOM je da većinu misija započinjete skriveni od neprijatelja. To otvara mogućnosti ako se dobro taktički rasporedite, izaberete mete, namestite svakom vojniku *overwatch* opciju i gledate kako alieni padaju kao Nijemci u partizanskom filmu. Stalno ćete tijekom kampanje (od 20-30 sati) naletati na nasumične vojnike, modifikacije oružja, specijalnu municiju, razne granate, psihičke moći, bonuse za kontinente i još mnogo toga. XCOM 2 uglavnom izgleda fantastično za-

PREPORUKA ZA IGRANJE: XCOM 2

hvaljujući izuzetno detaljnim modelima likova, sa sve bogatim animacijama ekspresija.

S fokusom na raznolikost i ponovno igranje, ovaj nastavak ima odgovor na većinu stvari koje su nam smetale u *XCOM: Enemy Unknown*. Igra je briljantno kreirana, ako izuzmemo neke uglavnom kozmetičke bagove. Zahvaljujući inovacijama u taktičkim borbama uz dodatak nasumično kreiranih mapa i misija za njih, XCOM 2 je nevjerovatna igra koja će vas držati satima i satima za ekranom.

(adria.ign.com)

Duo **Kumovi** iz Subotice

MAJSTORI

DOBRE ATMOSFERE

Subotički glazbeni duo pod nazivom *Kumovi* čine **Neven Tili** i **Nemanja Smoljo**. Majstori su da naprave dobru atmosferu, kao da ste otišli na neki kućni dernek, osjećate se kao doma ili kod kuma na piću. Otuda i prigodni naziv dua. Počeli su kao *Čorba tribute bend*, a prvu svirku imali su 2013. godine. Subotica im je glavno tržište, ali bi rado svirali i u drugim mjestima. Imaju i autorske pjesme, ali tu priču tek planiraju razvijati.

KUŽIŠ?! S koliko godina ste se počeli baviti glazbom?

Neven: Ja sam počeo s nekih sedam osam godina, tada sam prvi put uzeo gitaru u ruke. Onda mi je presjelo, prsti su me počeli boljeti pa sam prešao na bubnjeve. Bubnjeve sada studiram na Fakultetu muzičkih umjetnosti u Beogradu. Na gitaru sam se vratio tek s oko 17 godina, tu sam samouk i eto tramburam kako znam.

Nemanja: Počeo sam pjevati kad sam upoznao Nevena 2010. godine, tada smo i počeli svirati skupa. Upoznali smo se nakon zenita njegove slave, ako se netko sjeća *Rata bendova* na OBN televiziji, tu je on sudjelovao. Kad sam ga upoznao, imao je 70 kila i nosio helanke kao **Dickinson**.

KUŽIŠ?! Tko su vam glazbeni uzori?

Nemanja: Nekako od malena sam navučen na *Riblju čorbu* i od čaleta sam pokupio klasiku, *Zepeline*. I druge, a onda je i heavy metal došao sam po sebi.

Neven: Ja sam počeo s bluesom, potom su došli **Clapton**, **Hendrix** i drugi.

KUŽIŠ?! Radite li na autorskom materijalu?

Neven: Izdali smo neke pjesme na youtubeu, ali ništa službeno još nismo snimili i objavili. Imamo hrpu materijala samo eto malo smo lijeni i kad zaštekamo neki novac da snimimo nešto, onda to ode na druge stvari. Spomenuli bismo ovom prilikom subotički studio *Balans* u kojem smo snimili neke naše pjesme.

KUŽIŠ?! Koliko je teško uspjeti danas na glazbenoj sceni?

Neven: Veoma teško, jer narod guta ono što mu se plasira i servira na tacni. Ne traži nešto novo, a mi ne možemo iznjedriti reklamu.

KUŽIŠ?! Kako komentirate današnju glazbenu scenu u Srbiji, te turbofolk?

Neven: Ne predstavlja to toliko problem, jer postoji jaka underground scena koja raste u posljednjih par godina.

Nemanja: Ti imaš slobodnu volju da slušaš što želiš, nitko te ne forsira da slušaš **Cecu** i ostale pjevaljke.

KUŽIŠ?! Gdje najčešće nastupate?

Neven: Najviše nastupamo u *Mladosti* i pozivamo ljude da podržavaju taj klub kako bi opstalo sve to.

KUŽIŠ?! Čime se bavite osim sviranja?

Neven: Ja se bavim samo sviranjem. Radim u Muzičkoj školi, predajem udaraljke. Bubnjevi su mi instrument koje sam odabrao.

Nemanja: Zaposlen sam u Industrijskoj zoni. Što bi rekli, radnička klasa ide u raj.

Vedran Horvacki

GLAZBENI INTERVJU: **Popper**

NAŠE VRIJEME TEK DOLAZI

Bend *Popper* je nastao prije 15 godina, ali su u međuvremenu imali pauzu koja je trajala osam godina. Svježja energija, ljubav prema glazbi okupili su ponovno bend. Stigao je tako i novi singl *Rijetko pričaš* kao najava za novi EP. Za **KUŽIŠ?!** govori **Filip Fantoni**, pjevač i gitarist skupine.

KUŽIŠ?!: Kako ste se ponovno okupili?

Bend *Popper* nastao je 2001. ali je posljednjih osam godina bio na pauzi. Bend se ponovno okupio na svoju inicijativu kako bismo obilježili 15 godina postojanja. Nove probe, nove pjesme i svježja energija na probama kumovale su tome da se bend ponovo počne stvarati. Vjerujem da je zrelost pridonijela tome, gdje smo osjetili gušt u zajedničkom muziciranju. *Popper* je bio relativno uspješan demo bend u Zagrebu i okolici.

KUŽIŠ?!: Kako biste opisali glazbu koji svirate?

Ne bih definirao glazbene pravce na jedno ili drugo, prije bih dodao da je bitno da glazbu osjećaš i da umiješ prenijeti svoje emocije publici. Ali ako bih se baš morao držati forme, sviramo pop glazbu kako nam i ime kaže *Popper*, »peremo pop«, s primjesama rocka!

KUŽIŠ?!: Tko je autor pjesama?

Pjesme za nadolazeći EP su djelo moje malenkosti, ali u njih su i preostali članovi banda ulagali sebe, svoje viđenje tih pjesama i svoju energiju i kreativnost. Zato one danas i zvuče onako kako treba, zvuče baš kao *Popper*.

KUŽIŠ?!: Kada možemo očekivati album?

Jedna od zanimljivih priča je da je bend snimio album, ali iz nekih razloga nije nikada izašao. Danas, mislimo da je vrijeme albuma nažalost prošlo. Danas je vrijeme singlova, tako da planiramo izbacivati singl po singl, a koji su već i spremni i gdje smo napravili raspored izbacivanja pjesama. Nedavno smo se publici predstavili pjesmom *Rijetko pričaš* za koju smo uradili i spot. Naša želja je da se probijamo u radijski etar i na kraju nakon 4-5 singlova objavimo EP. Uz nove pjesme, objavili bismo i kao bonus EP starih pjesama koje su inače sastavni dio *Popperovog* repertoara.

KUŽIŠ?!: Imaš i solo karijeru, kako se to sada uklapa u priču s bendom?

Imao sam prije *Poppera* i solo album, zapravo sam već skoro i dovršio snimanje novog solo albuma, ali sam to zbog *Poppera* malo stavio na stranu. Međutim, sada je pravo vrijeme za *Popper*, tako da će izdavanje solo albuma malo sačekati. Sve ima svoje prednosti kada si u bendu i kada si sam. Kad si sam odlučuješ o svemu samo ti, ali nemaš onu energiju drugih ljudi koji sviraju s tobom i kojima je do cijele priče jednako stalo kao i tebi! Više energija u istom smjeru djeluju jače!

KUŽIŠ?!: Planovi za budućnost?

Želimo biti u eteru, da nas ljudi prepoznaju i da čuju za nas. Uslijedit će i koncertna promocija kojoj se posebno veselimo. Prvo će to biti Hrvatska, a zatim i regija. Naše vrijeme tek dolazi!

Anita Klinac

Atheist Rap u Subotici

Novosadski punk rock band *Atheist Rap* održat će koncert 1. travnja u Subotici, u klubu *Mladost*. Posljednjih godina oni su jedan od koncertno najaktivnijih bendova u regiji, samo tijekom prošle 2016. godine nastupili su 52 puta. Pored sudjelovanja na brojnim ljetnim festivalima vrijedi izdvojiti njihov jesenski *Survival tour* tijekom kog su odsvirali 12 koncerata u Austriji, Njemačkoj i Češkoj. Nedavno si objavili spot za pjesmu *Robija* s njihovog albuma *Uberlauf*.

Iskaz u Fabrici

Pančevački hip-hop sastav *Iskaz* nastupit će 1. travnja u SKCNS *Fabrika* u Novom Sadu. Ovim nastupom obilježava se deset godina postojanja skupine. »Uz brojne goste i suradnike napraviti ćemo najveću, najjaču i najdužu žurku *Iskaza* do sada u Novom Sadu!«, navodi se u najavi koncerta. Početak je u 21 sat.

Apocalyptica u Zagrebu

Finska četvorka *Apocalyptica* izvest će svoj kulturni album »Plays Metallica By Four Cellos« i druge klasike Metallice u koncertnoj dvorani *Vatroslav Lisinski* 3. travnja. Virtuozima na violončelima u Zagreb dolaze u sklopu turneje koja prati 20 godina od objave slavnog izdanja.

Kzm.

Karantena i mlade trupe Cyfrowe
Szabadka Város Ifjúsági Irodája
Ured za mlade Grada Subotice

Blazin' Quartet u Novom Sadu

Blazin' Quartet nastupit će 4. travnja u Novom Sadu, u *Firchie Think Tank* studiju. Porijeklom iz Amsterdama, sada sa sjedištem u Parizu, *Blazin' Quartet* je mladi bend koji se ne obazire na glazbene granice. Njihovo raznoliko europsko porijeklo (Balkan, Skandinavija) miješa se s jazzom kao zajedničkim jezikom, a dovoljno prostora ostavljeno je za elektronske zvuke i loop-ove. Za kratko vrijeme svog postojanja *Blazin' Quartet* su nagrađeni *Holland Casino Jazz & Rock* nagradom, a nastupali su na svim stranama svijeta, od Kine do Brazila. Početak je u 22 sata.

Irie FM u Novom Sadu

Beogradski bend *Irie FM* će u subotu, 15. Travnja, održati koncert u novosadskom klubu *The Quarter*. Koncertu će prethoditi objava novog singla pod nazivom »Putevi«, kojim bend planira napraviti svojevrsan zaokret u domenu, prije svega žanra, a zatim i zvuka. Publika će biti u prilici uživati u starim i dobro poznatim pjesmama, i s druge strane u novim pjesmama, premijerno izvedenim na ovom koncertu.

Exit Ljeto Ljubavi 2017.

Exit tim ove godine spojiti će čak četiri festivala u regiju u jedinstveno *Exit Ljeto Ljubavi 2017*. Prvi u nizu je *Sea Star*, novi festival u Istri koji će 26. i 27. svibnja biti održan u Umagu. Sljedeći je *Revolution festival* u Temišvaru, 2. i 3. lipnja, a odmah nakon *Exit* festivala, slijedi četvrto izdanje *Sea Dance* festivala od 13. do 15. srpnja. Uz već ranije najavljene zvijezde, na *Exitu* će ove godine nastupiti i britanska senzacija *Years & Years*, a nultoga dana festivala svjestki poznati indie rock band *Killers*. Više informacija o programu i ulaznicama na www.exitfest.org.

PREPORUKA

Irena Žilić - Haze

GLAZBA

Haze je drugi album mlade i perspektivne hrvatske kantautorice **Irene Žilić** koja pjeva na engleskom jeziku i koja je nastupala, među ostalim, i u ovdašnjim klubovima. Glazbenica je ovim izdanjem otišla dalje, prema nekim tamnijim, magličastijim (*haze*) i dubljim vodama. Samim time, njezin zvuk je sada bogatiji, tu su sintisajzeri, bubnjevi, bas i gitara. Nije to više čisto akustična glazba, jer joj je dodan element suvremenog indie zvuka, koji se oslanja na elektroniku. I što album čini da odlično zvuči. U tom smislu, nikako ne smijemo zaboraviti i odličnu produkciju koju potpisuje **Mark Mrakovčić**.

»Mračnija priča sa sablasnim i masivnijim zvukom, koji nije pretežak i sumoran, nego eteričan i umirujući, čini *Haze* kvalitetnim i smjelim korakom u novi i uzbudljivi kontekst. Irena Žilić drugim je albumom potvrdila svoj status glazbenice osebnog senzibiliteta, iskrene emocije i nepatvorenoga talenta«, zapisala je o ovom albumu kritičarka portala muzika.hr.

K. U.

Sangailino ljeto

FILM

Sangailino ljeto je litvansko-francuski film koji potpisuje mlada rediteljica **Alante Kavaite**. Glavne uloge tumače **Aistė Diržiūtė** i **Julija Steponaitė**. *Sangailino ljeto* je romantična indie drama. Sangailė (Steponaitė) je tiha i povučena krhka sedamnaestogodišnjakinja koja je opčinjena akrobatskim avionima, no, pati od vrtoglavice i straha od visine. Na lokalnom aeromitingu u upoznaje svoju vršnjakinju Auste (Diržiūtė), suštu suprotnost. Vremenom, Julija se otvara pred Auste i pušta ju u svoj život. Auste ju jedina istinski poznaje i postaje joj potpora u želji da leti. Čitav film je smješten u ozračje baltičkog ljeta, tinejdžerske naivnosti, ali i dubokih mladalačkih osjećanja. I pored ponekih negativnih kritika, film je osvojio glavnu nagradu u kategoriji »drame svijeta« na prestižnom Sundance festivalu 2015. godine, te je predstavljao predstavljao Litvu na 88. dodjeli Oskara. Vizualno zanimljiv, posebno mi se dopao zbog svoje osjećajnosti te zbog realnih, prijemčivih likova.

P. Menalo

Virginia Woolf – Svjetionik

KNJIGA

Virginia Woolf jedna je od najznačajnijih modernističkih pisaca XX. stoljeća. Roman *Svjetionik* objavila je 1927. godine. Podijeljen je u tri dijela i kroz prikaz odnosa u obitelji bavi se unutarnjim stanjima gospođe Ramsay. Vrijeme radnje obuhvaća razdoblje prije i nakon Prvoga svjetskog rata.

U ovome romanu prepliću se unutarnji monolog i struja svijesti, svojstvena ovoj spisateljici. Priča se odvija u ljetnjakovcu blizu svjetionika i ispričana je iz perspektive gosode Ramsay koja nastoji ispratiti i razumjeti složene odnose unutar svoje obitelji i usmjeravati ih.

»Odjednom, gosoda Ramsay kao da se savi, latice se sklopiše, i cijelo se tkivo opusti od iscrpljenosti, tako da je imala snage tek da pokrene prst, u izvanrednoj predanosti umoru, preko stranice Grimmove bajke, dok je u njoj sve bilo, poput drhtaja u opruge što se nategnula do kraja svoje protežnosti i sada se polagano smiruje, od zanosa uspjeloga stvaranja.«

K. Dulić

